

ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ПРИСКОРЕННЯ ЧАСУ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕРУ

Пархоменко Ю.Ю.

Науковий керівник – д. філос. н., проф. Штанько В.І.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії, тел. (099)204-70-33)

e-mail: yuliia.parkhomenko@nure.ua

Modern people complain that there are not enough hours in the day, and their mailboxes are full of emails. It is now widely believed that our life is faster than it used to be. The blame lies with the development of technologies that should make our lives easier and free up a lot of time, but in fact our time is only more absorbed by digital technology. It seems that there weren't we who subjugated information, but it subordinated us. These theses reveal the question of "acceleration of time": why do people experience a "shortage of free time" and what can be done about it?

Люди стали свідками стрімкого розвитку найрізноманітніших технологій, що зберігають час і все ж мільйони з нас ніколи ще не мали так мало вільного часу, як зараз. Може здатися, ніби нас несвідомо поневолила та сама техніка, яка обіцяла визволення. Для багатьох з нас вже давно є очевидним парадокс: соціальні мережі, які начебто повинні полегшити процеси комунікації та зробити наше життя більш простим, зручним та ефективним, інколи «з'їдають» весь наш час. Нам здається, ніби соціальний простір скорочується, а час, навпаки, прискорюється. Багато фізиків та психологів стверджують, що процес прискорення часу почався саме в індустріальну епоху.

Варто усвідомити, що прискорення темпів соціальних змін знайшло своє відображення в розумінні часу. Наприклад, стародавні цивілізації сприймали час як цикл, що повторюється, в якому особливу цінність мало минуле, яке зберегло необхідні для життя навички і знання. З появою християнства часовий цикл розгорнувся в лінію, вектор якої був спрямований в майбутнє. А з формуванням індустріального типу цивілізації розпочався «біг часу», який перевищив рівень біологічного ритму людського тіла і фізіологічних процесів, що відбуваються в ньому.

Відомий учений-антрополог Томас Гілланд Еріксен зауважив: «Ніщо не є таким безнадійно застарілим, як мода минулого тижня» [1]. Технології розвиваються із вражаючою швидкістю; невпинно біжучі потоки інформації постійно поповнюються і просто збивають не підготовлену до такого різноманіття людину з ніг. Наступний момент настає так швидко, що стає важко жити в теперішньому. Майже все змінюється щораз швидше і швидше, і ми лише на міліметри відстаємо від того моменту, коли новий продукт застаріватиме раніше, ніж потраплятиме у продаж.

Томас Еріксен, намагаючись проаналізувати, чому в сучасному світі послідовна й неспішна робота видається неможливою, зауважив, що «завжди є стільки інших дрібних завдань, які треба виконати в першу чергу, що мені ніколи не вдається почати повільну, виснажливу роботу» [1]. Вчений стверджує, що сьогодні ми не можемо зробити й кроку без телефону та непокоїмося, чи не сталося чогось недоброго з людиною, котра видалила сторінку в соціальній мережі чи просто довго не відповідає на повідомлення. Він впевнений, що з життям в мережі життя взагалі закінчується. Якщо ти недієздатний в мережі, то ти недієздатний взагалі.

Перешкоди, які створюють мобільні телефони та електронна пошта в процесі трудової діяльності, також аналізувала професорка Лондонської школи економіки Джуді Вайсман [2]. Вона зауважила, що вивчаючи ті способи, якими техніка поглинає час, ми часто забуваємо про те, що стрімкий цикл оновлення технологій вимагає безперервних інвестицій в придбання нових навичок. Ознайомлення з цифровими пристроями і навчання роботі з ними вимагають значних часових витрат від користувача.

Страх спізнитися і втратити час поневолив нас. Тому ми не спускаємося сходами, а їдемо на ліфті, в голові прикидаючи, на що б ми могли витратити час, збережений при поїздки. Для нас час стає безформним – ми не можемо відчувати минуле, тим більше ми не можемо зазирнути в майбутнє, тому що вже наступаємо в нього. Все стає занадто швидким. Все це відбувається завдяки нескінченному потоку інформації. Якщо раніше люди страждали від того, що їм не вистачало місця для книг, які вони беруть у бібліотеці, то зараз люди страждають від того, що не встигають прочитати все те, що надає могутня Мережа. Це просто неможливо. Звідси всі наші проблеми з часом – воно стало для нас цінністю, яку неодмінно потрібно встигнути заощадити.

Отже, треба розуміти, що в інформаційному суспільстві не існує дефіциту інформації – нам потрібна лише 0,01% від її пропонованої кількості. Сучасній людині просто необхідно обзавестися міцними та надійними фільтрами, які складаються з доброго смаку, вартостей, інтересів та інтуїції, та скорочувати споживання пропонованої нам інформації. Есхіл казав: «Мудрий той, хто знає не багато, а потрібне». Фільтрування інформації – це, на думку Еріксена, єдиний секрет виживання в кібер-джунглях. Потрібно зупинитися, спробувати зрозуміти наш час «зараз» і відчувати цінність того моменту, яким ми володіємо.

Перелік посилань

1. Еріксен Т. Тиранія моменту: швидкий і повільний час в інформаційну добу. – Львів : Кальварія, 2004. – 196 с.

2. Вайсман Д. Времени в обреш: ускорение жизни при цифровом капитализме / пер. с англ. Н. Эдельмана; под науч. ред. С. Щукиной. – М.: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2019. – 304 с.